

دانشگاه پیام نور مرکز تبریز

پایان نامه برای دریافت درجه ی کارشناسی ارشد

رشته : زبان و ادبیات فارسی

گروه زبان و ادبیات فارسی

عنوان پایان نامه :

بررسی عناصر داستانی در آثار بزرگ علوی

انور علی شیروانی

استاد راهنما :

دکتر پرویز محمدی

استاد مشاور:

دکتر میرنعمت الله موسوی

اردیبهشت ماه ۱۳۹۰

دانشگاه پیام نور

بسمه تعالی

صورتجلسه دفاع از پایان نامه
دوره کارشناسی ارشد

جلسه دفاع از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد آقای اتور علی شیروانی دانشجوی رشته زبان و ادبیات فارسی به شماره دانشجویی ۸۶۸۱۰۱۵۷۳۳ تحت عنوان بررسی عناصر داستانی در آثار بزرگ علوی با حضور هیات داوران در روز شنبه مورخ ۹۰/۲/۳ ساعت ۱۲ در محل ساختمان آموزشی (اتاق کنفرانس) برگزار شد و هیات داوران پس از بررسی، پایان نامه مذکور را شایسته نمره به عدد ۸۸/۷۰۰ به حروف هجری معین یا درجه تشخیص داد.

امضاء	دانشگاه/ موسسه	مرتبۀ دانشگاهی	هیأت داوران	نام و نام خانوادگی
	دانشگاه آزاد ختده	استادیار	استاد راهنما	آقای دکتر پرویز محمدی
	مرکز تبریز	استادیار	استاد مشاور	آقای دکتر میرنعمت اله موسوی
	واحد اهر	استادیار	استاد داور	آقای دکتر علی کریم زاده
	مرکز تبریز	استادیار	نماینده گروه علمی	آقای دکتر علیرضا معین زاده
	مرکز تبریز	استادیار	مدیر تحصیلات تکمیلی استان	آقای دکتر سید مهدی عراقی

اینجانب **انور علی سروانی** دانشجوی ورودی سال ۸۷-۸۶ مقطع کارشناسی ارشد رشته **زبان و ادبیات فارسی** گواهی می نمایم چنانچه در پایان نامه خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره گرفته ام با نقل قول مستقیم یا غیر مستقیم منبع و ماخذ آن را نیز در جای مناسب ذکر کرده ام. بدیهی است مسئولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد بر عهده خویش می دانم و جوابگویی آن خواهم بود. دانشجو تأیید می نماید که مطالب مندرج دراین پایان نامه (رساله) نتیجه تحقیقات خودش می باشد و در صورت استفاده از نتایج دیگران مرجع آن را ذکر نموده است.

نام و نام خانوادگی دانشجو **انور علی سروانی**
تاریخ و امضاء **سروانی**
۹۰/۳/۲

اینجانب **انور علی سروانی** دانشجوی ورودی سال ۸۷-۸۶ مقطع کارشناسی ارشد رشته **ادبیات فارسی** گواهی می نمایم چنانچه براساس مطالب پایان نامه خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب، و ... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب، و ... و به صورت مشترک و با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم.

ام و نام خانوادگی دانشجو **انور علی سروانی**
تاریخ و امضاء **سروانی**
۹۰/۳/۲

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه پیام نور می باشد.

ماه و سال **اردیبهشت ۱۳۹۰**

قدم :

رروما بام،

و مرز ش و ورم

چاس اری

ت پاس ذات پای را جای و آورم ت و را ندگان و د طا ده ات.

س از مدو پاس از راوریتا راق «ن م اخوق، م اخاق» ا

رددان وانان و در ا اتادان ذل از و بی ان گارش ان رسا ایاری

رساره ارو م آما ان مرز شده ات، از و دارم:

○ آی دمر و مدی پایان می حامر بار امان اشان رید.

○ آی دمر مرتا ووی با اشارات و دندوش و نرا سلمان

رسارن ان پایان دا .

○ اتادان روار آیان دمر امدی، عرضا ن زاده و دمر ان س ل و

و ش و را دوران کارنا و ار ر ن آ و ند.

○ دوت لی ام، آی ن آرکان و راه ول زت ده و ا و

باز قیاری رسارر.

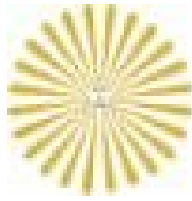
فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه.....
۱	بیان موضوع.....
۳	سوالات تحقیق.....
۳	فرضیات.....
۳	پیشینه‌ی تحقیق.....
۴	روش تحقیق.....
۵	محدودیت و مشکلات تحقیق.....
۵	محتوا و فصل بندی تحقیق.....
۶	هدف تحقیق.....
۷	فصل اول: شناخت نامه‌ی بزرگ علوی.....
۱۵	آثار بزرگ علوی.....
۱۸	ویژگی‌های آثار علوی.....
۱۹	ادبیات زندان.....
۲۰	ادبیات مهاجری.....
۲۳	سبک آثار بزرگ علوی.....
۲۶	درون مایه‌ی آثار بزرگ علوی.....
۲۸	فصل دوم: ادبیات داستانی.....

۲۸	ادبیات داستانی
۲۹	سابقه‌ی ادبیات داستانی در ایران
۳۱	انواع ادبیات داستانی
۳۵	پیدایش داستان کوتاه فارسی
۴۰	عوامل پیدایش رمان فارسی
۴۱	پیرنگ
۴۲	عناصر ساختاری پیرنگ
۴۵	عناصر داستان
۴۵	موضوع
۴۸	درون مایه
۴۸	شخصیت
۵۰	زاویه‌ی دید
۵۴	صحنه
۵۵	شیوه‌ی صحنه پردازی
۵۶	گفتگو
۵۷	لحن
۵۹	فضا و رنگ
۶۱	نماد و نمادگرایی
۶۳	حقیقت ماندی
۶۴	سبک
۶۵	فصل سوم: بررسی عناصر داستانی در آثار علوی

- اجاره خانه ۶۵
- احسن القصص ۶۷
- انتظار ۶۹
- پادنگ ۷۱
- تاریخچه‌ی اتاق من ۷۴
- تحت الحنکی ۷۶
- چشمه‌ایش ۷۸
- چمدان ۸۵
- خائن ۸۸
- در به در ۹۱
- دزآشوب ۹۴
- دیو دیو.. ۹۵
- رسوایی ۹۸
- رقص مرگ ۱۰۰
- روایت ۱۰۲
- سالاری ها ۱۰۷
- ستاره‌ی دنباله دار ۱۱۱
- سرباز سربی ۱۱۳
- شیک پوش ۱۱۶
- عروس هزار داماد ۱۱۸

- ۱۲۰ عفو عمومی
- ۱۲۲ قربانی
- ۱۲۴ گيله مرد
- ۱۳۰ موريانه
- ۱۳۵ ميرزا
- ۱۳۹ نامه ها
- ۱۴۴ وبا
- ۱۴۶ يك زن خوشبخت
- ۱۴۸ يکه و تنها
- ۱۵۱ يه رنچکا
- ۱۵۳ نتیجه گیری
- ۱۵۵ فهرست منابع و مآخذ
- ۱۵۷ چکیده انگلیسی

Payame noor University

Faculty Tabriz

Thesis submitted for the award of

M.A. Persian Language and Literature

Department of Persian Language and Literature

**Deliberation fictional elements in
Bozorg Alawi's works**

Anvar ali shirvani

Supervisor:

Ph. D. parviz mohammadi

Advisor:

Ph. D.mir nematollah mosavi

April 2011

چکیده

بزرگ علوی، نویسنده‌ی نوپرداز ایرانی دوره معاصر، دارای آثاری ماندگار است. وی افزون بر نگارش داستان، در زمینه‌ی نگارش آثار تحقیقی و ترجمه‌ی آثار نویسندگان بزرگ جهان نیز قلمی توانا دارد.

پایان نامه‌ی حاضر به بررسی عناصر داستانی در آثار بزرگ علوی می‌پردازد و از یک مقدمه، سه فصل و یک نتیجه‌گیری تشکیل شده است. فصل نخست مربوط به زندگی نامه و معرفی آثار این نویسنده‌ی بزرگ است. فصل دوم حاوی مطالبی چون ادبیات داستانی و تعریف اجزای متنوع آن است. فصل سوم نیز - که اصلی‌ترین قسمت پایان نامه است - به بررسی عناصر داستانی در آثار بزرگ علوی اختصاص دارد.

سعی نگارنده در این نوشته براین امر معطوف است که گامی هر چند کوچک در راه شناخت این نویسنده‌ی صاحب سبک بردارد.

کلید واژه‌ها: بزرگ علوی، عناصر داستانی، درون‌مایه، شخصیت پردازی، لحن.

مقدمه

بیان موضوع

ادبیات داستانی قدیمی‌ترین و در عین حال مردمی‌ترین گونه‌ی ادبیات در میان ملت‌هاست. این نوع ادبیات از دیرباز رواج داشته و مردم علایق، خاطرات، دوستی‌ها، دشمنی‌ها و آرزوهای خود را در قالب داستان و قصه و افسانه بیان می‌کرده‌اند.

بزرگ علوی به عنوان یک داستان‌نویس جدی و موفق در ایران شناخته شده است. وی با احاطه بر ادبیات غرب به ویژه داستان‌نویسی و مطالعه‌ی آثار داستان‌نویسان بزرگ غرب، توانست آثاری ماندگار و ارزشمند از خود به جای بگذارد و خود را به عنوان یکی از استادان این فن ادبی مطرح کند. در واقع علوی را باید پس از صادق هدایت، از نمایندگان زبردست مکتب جدیدداستان‌نویسی نوین در ایران دانست. افزون بر این آشنایی وسیع این نویسنده‌ی بزرگ با ادبیات دیگر ملل و آگاهی و تسلط او بر چندزبان اروپایی و به خصوص آلمانی، به وی امکان داده که ترجمه‌های خوبی از ادبیات ملل به زبان فارسی منتشر کند.

علوی به شیوه‌ی رئالیسم اجتماعی آثار خود را می‌نویسد و نوشته‌های او انعکاس زندگی پر از رنج و فراز و نشیب روشنفکران و مبارزان سیاسی است. روشنفکران و مبارزانی که با وجود جانفشانی و مبارزه‌ی مستمر در راه احقاق حقوق مردم، ناشناخته باقی مانده‌اند که یا در زندان‌ها در حال پوسیدن‌اند، یا به دست ظالمان از میان رفته‌اند. آن‌چه سبب موفقیت علوی در این امر شده، قرار گرفتن خود او در بطن مبارزات سیاسی و آشنایی با روحیات مبارزان و مشکلات مردم است. او هیچ‌گاه واقعیت‌ها را قربانی مصلحت سیاسی یا عقیدتی نمی‌کند و سعی می‌کند واقعیات موجود را بی‌کم و کاست بازگو کند.

علوی در داستانهایش جنبه‌های مختلفی از وضعیت‌های جامعه‌اش را بازگو می‌کند؛ او در برخی آثار خود به روایت وقایع عصر خود می‌پردازد و از معضلاتی که در اجتماع و سیاست و مملکت داری یافت می‌شود، پرده برمی‌دارد و در خلال این مطالب به بیان احساساتی از قبیل عشق می‌پردازد.

یکی دیگر از خصایص آثار علوی - علاوه بر جنبه‌ی ادبی آن‌ها - دربرداشتن مشخصات تاریخی و سیاسی و اجتماعی یک دوره‌ی معین از جامعه‌ی ایران است. آثار او سرشار از اشارات مستقیم و قرینه‌های معین تاریخی و گزارش زندگی روزمره آدم‌هاست.

بزرگ علوی چهار سال از زندگی خود را در زندان به سر برد. او در این دوره خلق و خو و علایق و مشکلات زندانیان را دید و از نزدیک با فضای حاکم بر زندان‌های کشور آشنا شد، سپس همین آشنایی و تجربه را به بسیاری از آثار خود تزریق کرد و گونه ای جدید از ادبیات را به اسم ادبیات زندان در داستان نویسی فارسی ابداع کرد .

بخش اعظم زندگی علوی در غربت سپری شده است ؛ همین امر سبب شده او به نگارش نوع دیگری از ادبیات به اسم ادبیات مهاجری پردازد . او چون از وطن خود دور افتاده ناچار زندگی مهاجران را به صحنه‌ی داستان آورده و از آرزوی مهاجران برای بازگشتن به شهر و دیار خود سخن گفته است و شرایط سختی را به تصویر می کشد که تحمل آن برای مهاجران سخت بوده است. پایان نامه‌ی حاضر به بررسی عناصر داستانی آثار بزرگ علوی می پردازد . سعی نگارنده در این نوشته بر این است که با تبیین عناصر داستانی در نوشته‌های او، گامی هر چند کوچک در راه شناخت این نویسنده‌ی صاحب نام بردارد .

سؤالات تحقیق

هدف از انجام تحقیق یافتن پاسخ برای پرسش‌ها و روشن کردن مسایلی مبهم است، سؤالاتی که در این تحقیق ذهن پژوهنده را به خود مشغول داشته و در پی یافتن پاسخی برای آن‌ها بوده است، عبارتند از :

۱. بزرگ علوی کیست و چه جایگاهی در میان نویسندگان ایرانی دارد ؟
 ۲. اندیشه‌ی حاکم بر فضای ذهنی و عینی داستان‌های علوی از کدام آبخشور فکری سیراب می شده است؟
 ۳. عناصر داستانی چگونه در داستان‌های بزرگ علوی نمود یافته‌اند ؟
- با دستیابی به پاسخ این پرسش‌ها ، تا حد بسیار زیادی می توان چگونگی کاربرد عناصر داستانی را در آثار بزرگ علوی بیان کرد .

فرضیات

فرضیه به معنی یافتن پاسخی برای سؤالات مطرح شده قبل از شروع به امر تحقیق است . فرضیات این رساله عبارتند از :

۱. علوی نویسنده‌ایست صاحب سبک که در میان نویسندگان معاصر ایرانی جایگاهی رفیع دارد و از نویسندگان طراز اول به شمار می‌آید .
۲. اندیشه‌ی حاکم بر داستان‌های علوی بیان مشکلات اجتماعی ، فقر و بیچارگی مردم و ستم زمامداران حکومتی است .
۳. عناصر داستانی در آثار بزرگ علوی به گونه‌ای هنرمندانه به کار رفته‌اند .

پیشینه‌ی تحقیق

هر چند بزرگانی چون عبدالعلی دستغیب و حسن میر عابدینی در آثاری گرانسنگ و پرارزش به معرفی شخصیت، اندیشه و آثار بزرگ علوی پرداخته‌اند، اما هنوز چنان که شایسته و بایسته است اندیشه و آثار این نویسنده‌ی صاحب سبک و پیشگام در ادب فارسی ، شناسانده نشده است و مردم از آشنایی با گنجینه‌هایی نظیر بزرگ علوی، محروم و بی نصیب مانده‌اند .

بررسی پایان نامه‌های دانشجویان مقاطع دکتری و کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی نیز نشان می‌دهد که در مورد عناصر داستانی در نوشته‌های علوی تحقیقی صورت نگرفته و این پایان نامه تا جایی که این حقیر اطلاع دارد، کاری است ابداعی. تحقیق پیش رو پژوهشی است که با دقت و ریزبینی، در این موضوع صورت گرفته و نگارنده با بررسی و مذاقه‌ی آثار علوی سعی کرده است با وجود قلت بضاعت، این مهم را به انجام رساند

در نگارش این پایان نامه علاوه بر آثار علوی، که اساس این تحقیق و منابع اصلی آن به شمار می‌آیند، از دیگر منابع مربوط به زندگانی و آثار و اندیشه‌های وی و مراجعی دیگر در مورد عناصر داستانی و نقد ادبی که هر کدام به گونه‌ای با مباحث مورد نظر ارتباط دارند، بهره گرفته شده است!!

روش تحقیق

مطالعه‌ی دقیق آثار علوی و همچنین بسیاری از منابع مربوط به زندگانی و اندیشه‌های این نویسنده در قدم اول، زمان زیادی از تحقیق را صرف خود کرد . سپس منابعی دیگر مربوط به عناصر داستانی مورد مطالعه قرار گرفت تا تحقیق به شیوه‌ای درست و علمی انجام پذیرد . در مرحله‌ی بعد مواد و مصالح مورد نیاز به صورت فیش استخراج گردید و در پایان نیز طبقه بندی و شکل دهی نهایی رساله و فصل بندی آن صورت گرفت .

روش کار در این پایان نامه با توجه به نوع کار، کتابخانه ای بوده و مطالب و مواد مورد نیاز جهت انجام تحقیق، به شیوه ی فیش برداری از منابع می باشد. استفاده از منابع در این نوشته، به صورت اقتباس و تلخیص صورت گرفته و منبع مورد استفاده به طور ارجاع در متن است

ذکر این مطلب ضروری است نگارنده به هیچ وجه مدعی نیست تحقیق حاضر چنان جامع و بی نقص است که راه را بر دیگر پژوهش ها در این موضوع بسته است، زیرا تحقیق کامل در مورد همه ی آثار علوی کاری فراتر از توان این حقیر و حجم این نوشته است. نظر به سنگینی و گستردگی کار، پژوهشگران بعدی می توانند با مطالعه و تعمق و تدقیق بیشتر و طرح موضوعات جدید، نقایص حتمی این نوشته را از میان بردارند.

محدودیت‌ها و مشکلات تحقیق

نخستین مشکلی که در آغاز امر تحقیق را برای نگارنده دشوار جلوه می نمود، کمبود منابع در زمینه ی پژوهش مورد نظر بود، زیرا - چنان که در صفحات پیشین ذکر آن آمد - در طول سالیان گذشته، در باب بررسی عناصر داستان‌های علوی، کوشش جدی، همه جانبه و مستقلی به عمل نیامده است.

مشکل دوم فقر نسبی منابع کتابخانه‌ای منطقه جهت یافتن منابعی بود که برای این تحقیق اصل و اساس به شمار می آیند. برخی از آثار علوی بسیار نایاب بود و نگارنده برای یافتن آن پس از جستجوی فراوان مجبور شد چند بار به تهران سفر کند و تکمیل و دفاع از رساله‌ی خود را یک نیمسال تحصیلی به تعویق اندازد.

تعیین و یافتن نوع تفکرات علوی، بررسی کلی و جزئی متن آثار وی و استخراج مطالب مورد نیاز، طبقه بندی و شکل دهی نهایی پس از استخراج توده ی حجیم از اطلاعات و دسته بندی و جمع آوری نهایی آنها ذیل فصل، بخش و یا عنوانی مشخص، دشواری های دیگر تحقیق بودند که نگارنده با صرف دقت و حوصله ی فراوان و رهنمودهای استادان راهنما و مشاور آنها را از میان برداشت.

محتوا و فصل بندی تحقیق

این پایان نامه در یک مقدمه، سه فصل، یک نتیجه گیری کلی و فهرست منابع و مآخذ تنظیم و گرد آوری شده است.

- در فصل اول ، با عنوان شناخت‌نامه‌ی بزرگ علوی، به معرفی زندگی و افکار و آثار این نویسنده پرداخته می شود .
- فصل دوم با عنوان ادبیات داستانی، حاوی مطالبی چون ادبیات داستانی، سابقه‌ی ادبیات داستانی در ایران، عناصر داستانی و ... است .
- فصل سوم به بررسی عناصر داستانی در آثار بزرگ علوی می پردازد . مطالب فصل سوم - که اصلی ترین قسمت پایان نامه است - بر اساس حروف الفبایی تنظیم شده است . همچنین در هر مبحث ابتدا خلاصه‌ی داستان مورد نظر جهت آشنایی با آن بازگو می گردد، سپس به بررسی عناصر داستانی پرداخته می شود .
- در پایان تحقیق نیز نتیجه‌گیری کلی، فهرست منابع و مآخذ و چکیده‌ی انگلیسی قرار دارد .

هدف از تحقیق

اگر ادبیات معاصر ایران بخواهد چهره‌ای موفق و تازه و درخور توجه بیابد، چاره‌ای جز این ندارد که منتقدان آن به نقد و بررسی آثار فکری و فرهنگی نویسندگان و شاعرانش؛ نه به صورت احساسی بلکه به طور علمی بپردازند .

بزرگ علوی بی تردید برای تمامی دوستداران هنر و ادبیات معاصر ایران نامی آشناست . اما چنین می نماید که اندیشه و آثارش در جامعه‌ی کنونی ایران ناشناخته اند و نگارنده بر این باور است که این تحقیق ، در شناسایی شخصیت و آثار این نویسنده ی بزرگ می تواند بسیار مفید باشد و همین امر انگیزه‌ی اصلی از انجام این تحقیق بود .

فصل اول

شناخت نامه ی بزرگ علوی

بزرگ علوی یکی از نویسندگان بزرگ و صاحب سبک کشورمان است . آشنایی مختصر با زندگی نامه و اندیشه های بزرگ علوی جهت نقد و بررسی آثار او ضروری می نماید ، از این رو در نخستین فصل این پایان نامه، زندگی و اندیشه های او به صورتی اجمالی مورد بررسی قرار خواهد گرفت .

زندگی نامه

بزرگ علوی در سیزدهم بهمن ماه ۱۲۸۲ هجری شمسی در محله ی « چاله میدان » تهران در خانواده ای مشروطه خواه و بازرگان پیشه به دنیا آمد .

پدرش ابوالحسن پسر بزرگ حاج محمد صراف، مشروطه خواه و نماینده ی دوره ی نخست مجلس شورای ملی بود . او جوانی اهل ذوق و کمال و آزادی طلب بود که به همراه نصرالله اخوی به پاریس نیز سفر کرد. همچنین از مشروطه خواهان دو آتشه به شمار می رفت. در هنگامه ی جنگ جهانی نخست در گروه مهاجرین بود و زمانی که بغداد و کرمانشاه به دست انگلیس ها افتاد، خود را به برلین رسانید و سالیان دراز در آنجا زندگانی کرد و هم در آنجا در گذشت.

بزرگ علوی در پانزده سالگی همراه پدرش به آلمان رفت و تحصیلاتش را در آنجا ادامه داد و در رشته ی تعلیم و تربیت فارغ التحصیل شد . پس از پایان دوره ی آموزش عالی در آلمان ، به ایران بازگشت و به کار تدریس در شیراز و سپس در تهران پرداخت . در دوران تحصیل و اقامت چندین ساله ی علوی در آلمان و اروپا ، آشنایی او به زبان آلمانی در کنار برخورداری از استعداد نویسندگی ، سبب شد که حدود یک سال پس از ورود به ایران با ترجمه ی کتاب « دوشیزه اورلئان » اثر شیلر و « کسب و کار خانم وارن » اثر برنارد شاو ، گامی در راه شناساندن نویسندگان بزرگ غربی در ایران بردارد .

علوی در سال (۱۳۰۸) در مدرسه‌ی آلمانی‌های تهران به عنوان معلم زبان آلمانی، مشغول به کار شد و با نیما یوشیج معلم زبان فرانسه‌ی مدرسه، آشنا شد. در سال (۱۳۰۹) با صادق هدایت نویسنده‌ی برجسته‌ی داستان نویسی آشنایی پیدا کرد و همپای هدایت در تحول داستان نویسی ایران تأثیر گذاشت. خود علوی در مورد این آشنایی می‌گوید: «آشنایی با هدایت بر من عالم تازه‌ای را گشود. گویی تنها بودم و یاری یافتم»

در آن سال‌ها هدایت و علوی به این فکر افتادند تا درباره‌ی هجوم‌هایی که به ایران شده، بنویسند، لهذا «انیران» را در سال (۱۳۱۰) منتشر کردند. این مجموعه‌ی داستانی شامل سه داستان: «سایه‌ی مغول» هدایت، «دیو... دیو...» بزرگ علوی و «حمله‌ی اسکندر» شین پرتو است. داستان علوی در این مجموعه هم چون دیگر داستان‌های تاریخی آن سال‌ها، بازتاب دهنده‌ی وطن پرستی افراطی و گذشته‌گرا و نشان‌دهنده‌ی گرایش علوی به ایران باستان در همین دوره است. هدایت بر ترجمه‌ی علوی از «دوشیزه اورلئان» اثر شیلر مقدمه‌ای نگاشت و پس از آن نشست و برخاست آن‌ها زیادتر شد. سپس مینوی، نوشین و مین باشیان نیز به این گروه پیوستند و همگی گروه مشهور ربهه را در تهران تشکیل دادند. گروه ربهه نماد و نماینده‌ی ادبیات جدید ایران بود. که در مقابل آن دسته از ادیبان معتبر و نامور که، آنها را به نام «ادبای سبعة» می‌خواندند؛ یعنی سعید نفیسی، عباس اقبال، نصرالله فلسفی، غلامرضا رشید یاسمی، محمد سعیدی، عبدالحسین میکده و ملک الشعرای بهار جبهه‌گیری می‌کرد. «پاتوق» این دسته از ادیبان، دفتر مجله‌ی «مهر» بود که در آن روزگار، به صاحب امتیازی مجید موقر و سردبیری نصرالله فلسفی، منتشر می‌شد و همه‌ی مطالب آن مجله و دیگر مجله‌ها و روزنامه‌ها و بیشتر کتابها، از زیر قلم «ادبای سبعة» بیرون می‌آمد. گروه ربهه برای دهن کجی به آن‌ها از روی طنز و سخریه اسم خود را «ربهه» گذاشتند که کلمه‌ای جعلی است از ربع. در واقع این گروه که علوی از اعضای آن بوده است، در جست‌وجوی یک فضای فرهنگی باز و گسترده بود که همه‌ی هنرهای تازه از قبیل شعر و ادبیات و موسیقی و نقاشی را در برگیرد و هدفش این بود که جامعه‌ی مقام نویسندگان و هنرمندان را به جای بیاورد، زیرا تا آن زمان در جامعه‌ی ایران نویسندگی و امور فرهنگی تفنن بود، یا دست بالا یک امر ذوقی و ضمنی بوده است.

این گروه در مجموع نقشی بسیار ثمر بخش در زمان خود در ادبیات داستان نویسی نوین ایران ایفا کرده است. کمتر از یک سال از فعالیت بزرگ علوی در این گروه می‌گذشت که در سال (۱۳۰۹) با دکتر تقی ارانی شخصیت علمی و فرهنگی و سیاسی زمان خود در تهران دیدار و آشنایی مجدد پیدا کرد. سابقه‌ی این آشنایی مربوط به روابط دوستی و فعالیت فکری و سیاسی دکتر ارانی و برادر بزرگتر علوی در آلمان بود؛ و این مسأله خود زمینه‌ی مهمی برای برقراری ارتباط صمیمی و همکاری علمی بیشتر علوی با دکتر ارانی شد.

در واقع علوی با دو محفل ارتباط داشت. در یکی از این محافل با صادق هدایت و در محفل سیاسی با دکتر تقی ارانی. علوی، یکی از سه عضو هیئت تحریریه مجله‌ی «دنیای» بود که در بهمن سال (۱۳۱۱ ش) به سردبیر دکتر ارانی منتشر شد. هدف این مجله که به صورت قانونی و علنی منتشر گردید، روشنگری و آشنا کردن دانشجویان، محصلین و جوانان ایرانی با آخرین دستاوردهای دانش، صنعت، فن و هنر جهان آن روز بود. علوی می‌نویسد:

«من در مجله‌ی دنیا به اسم فریدون ناخدا مطلب می‌نوشتم، در آن موقع چند مقاله راجع به هنر نوشتم و داستان «گل‌های سفید زوایک» را ترجمه کردم.»

علوی فعالیت ادبی خود را با ترجمه‌ی «حماسه‌ی ملی ایران» اثر نولدکه، شرق شناس آلمانی شروع کرد و آن را به صورت پاورقی در مجله‌ی «شرق» انتشار داد، او قبلاً گرایش خود را به ایران باستان در داستان «دیو، دیو» نشان داده بود. نخستین مجموعه‌ی داستان علوی با نام چمدان در اسفند ماه سال (۱۳۱۳) منتشر شد. او در این داستان‌ها - چمدان، قربانی، عروس هزار داماد، تاریخچه‌ی اتاق من، سرباز سربی، شیک پوش - راوشناسی را با تحلیل‌های اجتماعی در آمیخته و ضدیت خود را با قراردادهای رسوم سنگواره شده نشان داده است. این مجموعه، علوی را به عنوان یکی از پیشگامان داستان‌نویسی ایران - همراه جمال زاده و هدایت - معرفی می‌کند. داستان‌های «سرباز سربی» و «عروس هزار داماد» برای علاقه‌مندان به داستان‌های روان شناختی، هنوز هم خواندنی است.

علوی در سال (۱۳۱۴ ش) با زنی به نام گیتی آشنا شد. او دختر یک دندان‌ساز یهودی آلمانی به نام شانیه‌سان بود که به دلیل فعالیت‌های سیاسی علیه نازیسم به ایران مهاجرت کرده است. علوی